

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Выпуск 34

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў
Заснаваны ў 1957 годзе

Выпуск 34

Мінск

«Беларуская навука»

2024

У чарговым выданні Інстытута гісторыі НАН Беларусі прадстаўлены навуковыя артыкулы, матэрыялы, якія ўводзяць у навуковы ўжытак вынікі археалагічных даследаванняў помнікаў каменнага і бронзавага вякоў, жалезнага веку, Сярэднявекі, Новага і Навейшага часу. Публікуецца частка навуковых дакладаў, агучаных на Міжнароднай навукова-практычнай канферэнцыі «Драўлянае стагоддзе. Актуальныя пытанні вывучэння, захавання і прэзентацыі аб'ектаў археалагічнай спадчыны (да 40-годдзя з дня адкрыцця Археалагічнага музея "Бярэсце")» (г. Брэст і аг. Камянюкі Камянецкага рэна Брэсцкай вобласці, 1–3 чэрвеня 2021 г.).

Зборнік навуковых прац разлічаны на археолагаў, гісторыкаў, краязнаўцаў, музейных работнікаў, настаўнікаў і ўсіх тых, хто любіць старажытную гісторыю, цікавіцца матэрыяльнай і духоўнай культурай нашых далёкіх продкаў.

У к л а д а л ь н і к:

В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Р э д а к ц ы й н а я к а л е г і я:

В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (галоўны рэдактар);

А. Г. Калечыц, доктар гістарычных навук, прафесар (намеснік галоўнага рэдактара);

А. М. Аўласовіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт (адказны сакратар);

А. А. Башкоў, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

А. В. Вайцяховіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

Д. У. Дук, доктар гістарычных навук, прафесар;

В. І. Кошман, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

П. С. Курловіч, кандыдат гістарычных навук, дацэнт;

А. М. Кушнярэвіч, доктар мастацтвазнаўства, прафесар;

І. А. Марзалюк, доктар гістарычных навук, прафесар,

член-карэспандэнт Нацыянальнай акадэміі навук Беларусі;

А. А. Мяцельскі, доктар гістарычных навук, дацэнт;

С. А. Піваварчык, доктар гістарычных навук, дацэнт;

А. Г. Сітдзікаў, доктар гістарычных навук, член-карэспандэнт

Акадэміі навук Рэспублікі Татарстан (Расійская Федэрацыя);

М. М. Чарняўскі, кандыдат гістарычных навук;

С. С. Юрэцкі, кандыдат гістарычных навук;

С. Д. Дзярновіч (тэхнічны сакратар)

Н а в у к о в ы р э д а к т а р

В. Л. Лакіза, кандыдат гістарычных навук, дацэнт

Р э ц е н з е н т ы:

доктар гістарычных навук, прафесар,

член-карэспандэнт НАН Беларусі І. А. Марзалюк,

доктар гістарычных навук С. П. Віцязь

Выданне падрыхтавана ў рамках выканання дзяржаўнай праграмы навуковых даследаванняў на 2021–2025 гады «Грамадства і гуманітарная бяспека беларускай дзяржавы» (навуковы кіраўнік – акадэмік, доктар гістарычных навук, прафесар А. А. Каваленя), падпраграмы 12.1 «Гісторыя» (навуковы кіраўнік – кандыдат гістарычных навук дацэнт В. Л. Лакіза), базавага задання 12.1.1 «Археалагічная спадчына як фактар забяспячэння гуманітарнай бяспекі беларускага грамадства» (кіраўнік – кандыдат гістарычных навук дацэнт В. І. Кошман).

*Рэкамендавана да друку Вучоным саветам Інстытута гісторыі НАН Беларусі
(пратакол № 5 ад 8 мая 2024 г.).*

На вокладцы змешчаны кісцень XI ст., выяўлены А. В. Вайцяховічам падчас даследаванняў 2023 г. на тэрыторыі гарадзішча на рацэ Менка Мінскага раёна.

ЗМЕСТ

Прынятыя скарачэнні	5
---------------------------	---

АРТЫКУЛЫ

Линденков Д. Н. Археологический комплекс Курганье на реке Добысне	6
Жилина Н. В. Роль произведений из дерева для изучения древнерусского искусства: методы и результаты изучения	16
Гордюшина В. И., Малачевская Е. Л. Применение композиционных материалов при консервации археологических деревянных объектов	33
Граф В. И. История исследований кожевенно-сапожного ремесла XI–XVIII веков в Беларуси	40
Яскович А. С. К вопросу о технологическом процессе изготовления металлических нашивных накладок от женского головного убора XIII–XIV веков (на примере находок из могильников на территории Гродненской области)	49

МАТЭРЫЯЛЫ

Горшков А. Д. Находка острия типа федермессер в бассейне реки Неман	56
Крывальцэвіч М. М. Сярэднявяковы драўляны човен з Беларускага Пасожжа: гісторыя адкрыцця і археаметрыя	59
Камінская Д. С., Памазанаў М. М., Сямёнаў В. У., Крумплеўскі У. С. Папярэдні аналіз фрагментаў крэміраваных костак з археалагічнага помніка «Горка-1» Салігорскага раёна Мінскай вобласці (паведамленне)	67
Мядзведзева В. У. Сярэднявяковыя касцяныя прадметы ўзбраення (XI–XVII стст.) з тэрыторыі Беларусі	69
Няклюдава Т. А. Бандарныя вырабы з раскопак гарадзішча Давыд-Гарадка (паводле матэрыялаў даследавання 1967 г.)	78
Винникова В. Е. Палеоантропологические коллекции из раскопок курганных могильников Верхнего Повиля в фондах отдела антропологии Института истории НАН Беларуси: сохранность и перспективы изучения	85
Магалинский И. В. Элементный состав изделий из цветных металлов из материалов раскопок в западной части Верхнего замка Полоцка в 2021 году	94
Федорук Д. А. К вопросу типологии стеклянной тарной посуды для алкогольных напитков (по материалам археологических работ в г. Бресте)	99
Кошман В. И., Емельянчик О. А. Жертвы урочища Благовщина: археология и антропология места массового уничтожения периода Великой Отечественной войны (по материалам работ 2017 г.)	111

ПАЛЯВЫЯ ДАСЛЕДАВАННІ

Гаршкоў А. Д. Археалагічныя даследаванні ў ваколіцах горада Гродна ў 2020–2021 гадах	120
Ткачоў А. Ю. Археалагічныя даследаванні на тэрыторыі Карэліцкага раёна Гродзенскай вобласці ў 2021 годзе	128
Бубенько Т. С. Изучение археологического комплекса Степановичи-Загорцы в Городокском районе Витебской области в 2022 году	141
Клімаў М. В. Археалагічныя даследаванні паселішчаў мікрарэгіёна Чарсцвяды Ушацкага раёна Віцебскай вобласці ў 2020 годзе	149
Дрэвіла В. А. Археалагічныя работы каля вёскі Каласы Рагачоўскага раёна Гомельскай вобласці ў 2022 годзе	161
Вороненко О. В. Изучение курганного могильника возле деревни Агула Осиповичского района Могилёвской области в 2022 году	167

Клімаў М. В. Асноўныя этапы і папярэднія вынікі археалагічных даследаванняў ва ўсходняй частцы Верхняга замка горада Полацка ў 2021–2022 гадах.....	174
Кунаш А. А. Археалагічныя даследаванні сядзібнага комплексу ў аграгарадку Волма Дзяржынскага раёна Мінскай вобласці ў 2021 годзе	187
Спирин И. В. Предварительные археологические раскопки Богоявленского собора Кутейнского мужского монастыря в городе Орше в 2021 году	197
Соловьёв А. А. Итоги археологических исследований 2018 года на территории, прилегающей к Богоявленскому собору в городе Полоцке	202
Мяцельскі А. А. Археалагічныя даследаванні 2021 года ў Мсціслаўскім кармеліцкім касцёле.....	209
Башкоў А. А. Вынікі археалагічнага даследавання будынка былой гарадской думы ў горадзе Брэсце ў 2021 годзе.....	213

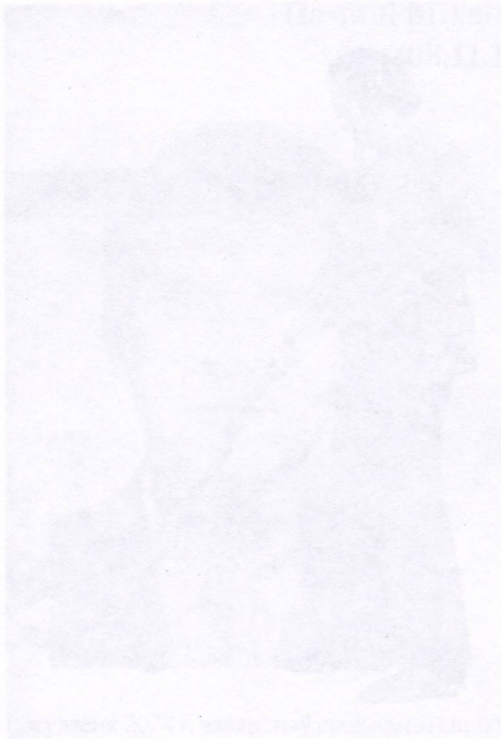
ПЕРСАНАЛІІ

Нашы юбіляры

Вайтович А. В., Курлович П. С. «Мне посчастливилось иметь дело и с интересными памятниками, и с интересными проблемами...»: интервью с исследователем (к 95-летию Эдуарда Михайловича Загорюльского)	220
---	-----

In memoriam

Памяці Міхаіла Фёдаравіча Гурына (08.11.1941–11.01.2024) (<i>В. І. Шадыра</i>)	230
--	-----

Навуковае выданне

МАТЭРЫЯЛЫ ПА АРХЕАЛОГІІ БЕЛАРУСІ

MATERIALS ON THE ARCHAEOLOGY OF BELARUS

Зборнік навуковых артыкулаў

Выпуск 34

Рэдактар *Н. Т. Гаўрыленка*

Мастацкі рэдактар *У. У. Дамнянкоў*

Тэхнічны рэдактар *В. А. Ткачова*

Камп'ютарная вёрстка *Л. І. Кудзерка*

Падапісана да друку 30.12.2024. Фармат 60×84¹/₈. Папера афсетная. Друк лічбавы.

Ум. друк. арк. 26,97. Ул.-выд. арк. 26,0. Тыраж 100 экз. Заказ 275.

Выдавец і паліграфічнае выкананне:

Рэспубліканскае ўнітарнае прадпрыемства «Выдавецкі дом «Беларуская навука».

Пасведчанні аб дзяржаўнай рэгістрацыі выдаўца, вытворцы, распаўсюджвальніка друкаваных выданняў

№ 1/18 ад 02.08.2013, № 2/196 ад 05.04.2017. Вул. Ф. Скарыны, 40, 220084, г. Мінск.